

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 898

van **TOM ONGENA**

datum: 7 september 2022

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

VDAB - Knelpuntopleidingen

Uit een bevraging bij 1233 ex-cursisten die tussen 2019 en 2021 succesvol een knelpuntopleiding afrondden bij VDAB blijkt dat het aantal succesvolle opleidingen stijgt: terwijl dat in 2019 48% was, steeg dat percentage in 2021 tot 57%. Daarnaast blijkt ook dat 75% van de werkzoekenden die een knelpuntopleiding succesvol beëindigen, aan het werk zijn in het knelpuntberoep waarvoor ze werden opgeleid. Ruim 80% van de ex-cursisten is aan het werk of zoekt werk in het beroep van de gevolgde knelpuntopleiding. De doorstroom naar knelpuntberoepen is het grootst in de sector Zorg en Onderwijs.

1. Ondanks het feit dat 57% van de cursisten er in slaagt om de knelpuntopleiding succesvol af te ronden, betekent dit wel dat 43% daar niet in slaagt.
 - a) Wat zijn de redenen waarom mensen niet slagen?
 - b) Hoeveel van die 43% zetten die opleiding vroegtijdig stop?
 - c) Wordt er nagegaan welke profielen de meeste kans hebben om niet te slagen?
 - d) Zo ja, om welke profielen gaat het?
 - e) Welke conclusies en maatregelen worden getrokken om het aantal mislukkingen verder te verlagen?
 - f) Waaraan ligt het dat het mislukkingpercentage in de periode 2019-2021 afgenomen is met 9 procentpunten?
2.
 - a) Hoeveel van de 1233 ex cursisten waren volledig werkloos, resp. hadden een vol- of deeltijdse job?
 - b) Is er bij het slaagpercentage een verschil tussen volledig werklozen en mensen die al vol- of deeltijds werken terwijl ze een opleiding volgen?
3. Heeft VDAB een doorlichting gemaakt van alle werkzoekenden om te bepalen of ze in aanmerking komen voor het volgen van een knelpuntopleiding?
4. Als een werkzoekende een knelpuntopleiding moet volgen en die bewust niet afrondt, kan hij of zij gesanctioneerd worden.

Hoeveel werkzoekenden kregen in de periode 2019-2021 jaarlijks een transmissie, resp. een effectieve sanctie wegens het stopzetten van of onvoldoende medewerking aan hun opleiding?

5. Het is alvast zeer goed nieuws dat driekwart van wie een knelpuntopleiding volgt ook effectief doorstroomt naar een beroep dat in het verlengde van die opleiding ligt. Zo zetten we de financiële middelen optimaal in.

- a) Helaas lukt die doorstroom nog niet voor het laatste kwart van de cursisten.

Welke inspanningen zal VDAB doen om dat percentage doorstroom naar knelpuntberoepen die rechtstreeks in het verlengde van de gevolgde opleiding liggen nog verder te verhogen?

- b) Werd er ook al nagegaan hoe duurzaam de doorstroom naar die jobs is? Blijven die cursisten langere tijd in dat beroep of valt er daar toch nog een zekere uitstroom te noteren?
6. De minister trok twee conclusies uit de cijfers: in de eerste plaats dat andermaal gebleken is dat een opleiding een de facto garantie is op een job in een arbeidsmarkt die vandaag bijzonder krap is. Daarnaast moeten we de mensen die vandaag nog niet-beroepsactief zijn, verleiden om aan de slag te gaan.
 - a) Plant de minister bijsturingen aan het activeringsbeleid voor werkzoekenden, in het bijzonder op het vlak van (knelpunt-)opleidingen om de jobkansen van werkzoekenden te verhogen?
 - b) Zo ja, welke en welke rol zullen de private partners daarin spelen?
 - c) Welke maatregelen wil de minister nemen om mensen die vandaag niet-beroepsactief zijn te verleiden om zich in te schrijven voor een knelpuntopleiding?
 - d) Zullen de acties hieromtrent opgedreven worden gelet op de knelpuntpremie waarin wordt voorzien in het nieuwe VESOC-akkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee'?

ANTWOORD

op vraag nr. 898 van 8 september 2022

van **TOM ONGENA**

1. VDAB wenst enkele nuances aan te brengen bij het cijfermateriaal in de studie m.b.t. de percentages geslaagde knelpuntopleidingen. Deze zijn immers gebaseerd op een onderzoek met een beperktere steekproef en geven een trend weer. Wanneer we via de volledige VDAB-database kijken naar de percentages van de cursisten met minstens één beëindigde knelpuntopleiding in 2019, 2020 en 2021 zien we onderstaande tabel. Deze werd ook bezorgd aan het Vlaams Parlement naar aanleiding van VOU 3877.

Jaar	2019	2020	2021
Resultaat	Cursisten met beëindigde actie(s)	Cursisten met beëindigde actie(s)	Cursisten met beëindigde actie(s)
Positief resultaat	75,3%	73,7%	74,2%
Negatief resultaat	6,8%	7,2%	7,5%
Vroegtijdig stopgezet	17,9%	19,1%	18,3%

Bron: MicroStrategy CV201, meetmoment augustus 2022

- Het percentage aan klanten dat niet geslaagd is voor een knelpuntopleiding (negatief resultaat) bedraagt in 2021 7,5%. De belangrijkste reden van het niet slagen is het niet behalen van de vooropgestelde competenties en/of kwalificaties op het einde van de opleiding.
- 18,3% van de cursisten zetten de knelpuntopleiding vroegtijdig stop. De redenen van vroegtijdige stopzetting zijn: door de klant (geldige en ongeldige reden), om technische redenen, wegens langdurige ziekte, wegens mutatie naar ander traject, wegens ongeschiktheid en wegens orde en tucht.
- VDAB monitort inderdaad de resultaten van de cursisten met beëindigde acties per kwetsbare doelgroep (arbeidsbeperking, arbeidshandicap, kortgeschoold, langdurig werkzoekend +2j, migratieachtergrond, oudere 60+).
- Het aandeel cursisten met een negatief resultaat ligt hoger bij kortgeschoolden en bij cursisten met een migratieachtergrond.
- Bij de inschatting van de opleiding zal VDAB zoveel als mogelijk de haalbaarheid van het traject voor de klant inschatten en houdt hier rekening met zowel het leervermogen van de klant als met de contextfactoren waarin de klant zich bevindt. Verder blijft VDAB intensief inzetten op flankerende ondersteuning, zoals geïntegreerde taalondersteuning, rekenvaardigheid en geletterdheid.

- f) Het aandeel cursisten met een negatief resultaat is tussen 2019 en 2021 vrij stabiel gebleven en bedraagt slechts een stijging van 0,7% punten (6,8% in 2019 en 7,5% in 2021).

2. a) Hierover heeft VDAB geen gegevens vanuit de survey.

- b) Het aantal cursisten dat behoort tot de werkzoekendencategorieën van de voltijdse of deeltijdse werkenden is eerder beperkt. Hun slaagpercentage (voor knelpuntopleidingen) bedraagt in 2021:

Jaar	2021
Resultaat	Cursisten met beëindigde actie(s)
Positief resultaat	74,6%
Negatief resultaat	7,3%
Vroegtijdig stopgezet	18,1%

Bron: MicroStrategy CV201, meetmoment augustus 2022

Deze percentages zijn niet significant afwijkend van de algemene percentages van cursisten met beëindigde acties.

3. Bij het inschatten van de klant in een traject naar werk, zal de VDAB bemiddelaar de klant oriënteren waar mogelijk en aangewezen naar een knelpuntberoep. Wanneer een competentiekloof wordt vastgesteld kan een vorm van competentieversterking worden opgestart zoals oa het opstarten van een knelpuntopleiding.
4. In de periode 2019 tot en met het eerste semester van 2022 werden in totaal 1.899 transmissiedossiers overgemaakt aan de VDAB Controledienst omdat de opleiding van de werkzoekende werd stopgezet met een ongeldige reden of omdat de werkzoekende weigerde de opleiding aan te vatten. Er is geen opdeling per type opleiding beschikbaar.

Een overzicht per jaar wordt gegeven in onderstaande tabel.

	2019	2020	2021	2022	Totaal
Stopzetting opleiding	521	350	400	254	1.525
Weigering opleiding	131	76	109	58	374
Eindtotaal	652	426	509	312	1.899

In deze periode werden 1.062 sancties beslist omdat de opleiding van de werkzoekende werd stopgezet met een ongeldige reden of omdat de werkzoekende weigerde de opleiding aan te vatten. Deze sanctie kan zijn: een verwittiging (ikv

passieve beschikbaarheid), een onmiddellijke sanctie, een sanctie met uitstel (vooraf/nadien) of een uitsluiting tot wedertoelaatbaarheid.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal sancties per jaar. Er is geen opdeling per type opleiding beschikbaar.

	2019	2020	2021	2022	Totaal
Stopzetting opleiding	286	233	230	134	883
Weigering opleiding	60	47	47	25	179
Eindtotaal	346	280	277	159	1.062

5. Er werd niet nagegaan hoe duurzaam de uitstroom is omdat het een cross-sectionele bevraging was. We weten wel dat de groep cursisten die niet aan het werk waren op het moment van de bevraging klein is (9,8%) en dat 38,3% van deze kleine groep (m.a.w. 3,8% van de totale bereikte steekproef) wel in het verleden een beroep heeft uitgeoefend dat in lijn ligt met de knelpuntopleiding. De helft van zij die een beroep in het verleden hebben uitgeoefend in lijn met de knelpuntopleiding heeft het contract zelf stopgezet of werd hun contract in onderling overleg stopgezet. Redenen voor stopzetting uit eigen initiatief zijn erg divers, waarbij 30,8% aangeeft dat het beroep toch niet bij hen paste. Redenen voor stopzetting uit initiatief van de werkgever waren voornamelijk van economische aard (17,4%), en niet zozeer omdat de ex-cursisten te weinig kennis (8,7%) of te weinig ervaring hadden (4,3%) (zie pagina 19 van het rapport; deze percentages hebben betrekking op zeer kleine aantallen en moeten met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden).
6.
 - a) VDAB blijft verder inzetten op een kwalitatieve inschatting en oriëntering van de individuele werkzoekende, om deze waar mogelijk en nodig toe te leiden naar een knelpuntopleiding. VDAB zet hierbij ook sterk in op vacaturegerichte opleidingen om de aansluiting met de arbeidsmarkt te verzekeren.
 - b) Het erkend opleidingsaanbod van VDAB bestaat zowel uit opleidingen in eigen beheer als opleidingen die VDAB samen met partners aanbiedt. VDAB beoogt op die manier een complementair aanbod beschikbaar te hebben wat aansluit op de knelpuntberoepen van vandaag.
 - c) In het kader van het VESOC-akkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee' zal er een opleidingspremie ingevoerd worden voor werkzoekenden zonder vervangingsinkomen die een langdurige knelpuntopleiding volgen. Er zal een premie uitbetaald worden bij de start van de opleiding, bij het succesvol afronden van de opleiding en als de burger effectief aan het werk gaat. Deze maatregel wordt doorheen 2023 geoperationaliseerd.
 - d) Het VDAB erkende opleidingsaanbod wordt vorm gegeven obv de behoeften van en knelpunten op de arbeidsmarkt via het opmaken van sectorale ondernemingsplannen. De niet beroepsactieven die in aanmerking komen voor de knelpuntpremie kunnen evenzeer gebruik maken van het volledig erkend aanbod door VDAB en partners. VDAB monitort de capaciteit continu en zal vanuit de sectorale ondernemingsplannen bijsturen wanneer nodig, ook indien blijkt dat obv die premie het aanbod moet opgedreven worden. Met het VESOC-akkoord werd sowieso ook een groeipad voor knelpuntopleidingen afgesproken.